

KYSTVAKT

Meldingsblad for Gokstad kystlag
Tilsluttet Forbundet KYSTEN

Nr. 1, mars 2003

Foto: Knut Kilde

Vestfold fylkeskystlag skal sammen med kystlagene i Vestfold og andre samarbeidspartnere som Frithjof's Venner, Husflidsforeningen i Vestfold og Fortidsminneforeningen i Larvik leie Svenner fyr. Stikkord for bruken av fyret er allmennhetens tilgang, kulturhistorie, frivillige organisasjoner og kystled. Se mer om dette i bladet.

Leders side

Historiske datoer 11. og 12 februar 2003

Vi i Gokstad kystlag har mange begivenheter å se tilbake på. Et forholdsvis ungt kystlag har fra første stund tatt på seg store oppgaver. Aktivitetene har vært mange og vi må tenke tilbake på mange medlemmer som har lagt ned hundrevis, ja tusenvis av timer i arbeid for kystkulturen og Gokstad kystlag. Vi er nå i ferd med å løse nye store oppgaver som krever målbevissthet, god planlegging og hardt arbeid.

11. februar arrangerte Gokstad kystlag et møte på Slippen angående Svenner-saken. For dere som ikke var med på årsmøte, må vite at det da nettopp hadde dukket opp en sak som kan bli av vesentlig betydning for oss. Kystverket leier ut Svenner fyrstasjon. Gokstad kystlag har tidligere vedtatt å engjere seg når Svenner fyrstasjon blir automatisert. Vi har henvendt oss to ganger til Kystverket om vårt engasjement i denne saken. 28. januar og 4. februar ble det avholdt møter i Larvik

Kristian Fossum

med fylkeskommunen, Kystverket og inviterte organisasjoner med orientering og drøfting om eventuelle interesser, søknad og drift. Som leder hadde jeg tidligere vedtak og årsmøte bak meg, når jeg markerte Gokstad kystlags tunge interesser.

11. februar er nå blitt en historisk dato. I lys av Gokstad kystlags tunge engasjement tok fylkeskystlaget på seg å stå som søker.

I noen hektiske uker har Nils Bugge i fylkeskystlaget og fylkeskommunens Rolf Bjarne Sund arbeidet med en søknad. 27. februar fikk jeg søknaden til gjennomsyn og godkjente den med Gokstad kystlags tilleggsopplysninger. Med vår støtterklæring, gikk da søknaden inn til Kystverket innen fristen 01.03. – i dag! Dette kommer til å bety mye for mange av oss som har sett denne muligheten for at kystlagsvirksomheten går inn i arbeidet for bevaring og bruk av Svenner fyrstasjon.

Dagen etter, 12. Februar, hadde vi et riktig trivelig arrangement med

et riktig trivelig arrangement med "Kast loss" for "Organisasjon 2004". Rammeplanen er på plass og den første brosjyren er under arbeid. Logoen ble presentert og mange engasjerte orienterte om planene så langt. Organisasjonen er enda forholdsvis tynt bemannet. Sentrale punkter i organisasjonsplanen er sikret, men det er behov for alles innsats og støtte. Vi takker alle som til nå har gjort en jobb og med stevneadmiral Oskar Jørgensen i spissen skal vi få til et stevne som blir husket.

Tiden er nå inne for å melde seg på når alt skal planlegges og gjennomføres. Til nå har vesentlige jobber blitt utført ut fra de som stilte opp på medlemsmøte i høst. Det er ikke lagt opp til at folk skal sitte å vente på å bli spurt. Det er opp til hver enkelt å melde i fra om engasjement og arbeidsinnsats. Send en melding eller ring til kystlaget eller direkte til sekretær Peter Rutherford.

Hilsen Kristian

VIKTIG MELDING TIL KYSTLAGETS MEDLEMMER:

Vi vil anmode de medlemmene som ennå ikke har gjort det, om å sende sin e-postadresse til: **gokstad.kystlag@c2i.net**

Bruk av e-mail vil gjøre utsendelse av meldinger til medlemmene både lett og raskt.

Styret.

GOKSTAD KYSTLAG

ÅRSMØTE 31. JANUAR 2003. REFERAT.

31 medlemmer møtte. Til møtet forelå årsmelding, regnskap, etc. til de fremmøtte.

Følgende dagsorden ble lagt fram:

Konstituering:

- Godkjenning av innkalling
- Valg av møteleder
- Godkjenning av saksliste
- Valg av tellekorps, 2 representanter
- Valg av 2 årsmøtedeltakere til å underskrive protokollen

Saker:

1. Årsberetning for 2002 fra styret og arbeidslag
2. Regnskap for 2002 revidert av revisor
3. Budsjett for 2003
4. Arbeidsplan 2003-2007
5. Organisasjonsstruktur
6. Eventulet innkomne forslag
7. Valg:
 - Leder
 - Nestleder ikke på valg
 - Leder av Husstyret ikke på valg
 - Revisor og vararevisor
 - Valgkomite på tre medlemmer og to varamedlemmer

KONSTITUERING.

Leder Kristian Fossum åpnet møtet. Innkallingen ble godkjent.

Som møteleder ble valgt Stig Tore Lunde.

Som referent ble valgt Thor Sunde

Som tellekorps ble valgt Roy Kristoffersen og Thorbjørn Larsen

Til å underskrive protokollen ble valgt Nils Knatten og Svein Erik Øya

Sakslisten ble godkjent

SAKER.

1. Årsberetning 2002 fra styret og arbeidslagene.

Styrets sekretær Peter Rutherford leste årsberetningen fra styret. Årsberetningen ble tatt til etterretning.

Representant fra hvert arbeidslag, evt. møteleder leste arbeidslagenes årsberetninger.

I tillegg til referatene ønsker årsmøtet å fremheve at sygruppa har bra aktivitet i sine ukentlige møter.

Styret vil skrive et vedlegg til årsrapportene om kursaktivitetene ved Kystlaget.

Årsberetningene ble tatt til etterretning.

2. Regnskap for 2002.

Regnskapet ble foredratt av Svein Husa, i kasserer Bjørn Fiksdals fravær. Driftsresultatet viser et underskudd på kr. 1.527,47.

Eiendeler, egenkapital og gjeld balanserer med kr. 1.765.995,79.

Revisjonserklæring fra revisor Erling Solhaug ble fremlagt.

Regnskapet ble vedtatt ved akklamasjon.

3. Budsjett for 2003.

Budsjettforslaget ble foredratt av Kristian Fossum og Svein Husa.

Det ble fremmet to forslag til vedtak:

- 1) Nytt budsjettforslag legges frem i ekstraordinært årsmøte.
- 2) Regnskapstallene for 2002 brukes som neste års budsjett.

Ved avstemning ble forslag 2) vedtatt med 21 stemmer. Forslag 1) oppnådde 6 stemmer.

4. Arbeidsplan 2001 – 2007.

Arbeidsplanen ble gjennomgått av Kristian Fossum.

Som tillegg ber årsmøtet om at styret tar inn følgende punkt: Årsmøtet slut-

ter seg til planene for deltakelse i et forprosjekt med sikte på bruk av Svenner Fyr som en del av Kystled Vestfold.

Arbeidsplanen for 2003 ble tatt til etterretning.

5. Organisasjonsstruktur 2003.

Organisasjonsstrukturen ble fremlagt av Kristian Fossum.

Følgende endringer var medtatt i fremlegget:

- Kystledlaget går inn i fartøy- og kulturlaget
- Byggekomiteen blir en del av Husstyret
- Modellbåtlaget opprettes som eget arbeidslag.

Det ble fremmet forslag om å etablere et eget bryggelag. Forslaget inneholdt ferdig formulerte vedtekter. Forslaget ble stemt over, og vedtatt av årsmøtet slik: Bryggelaget opprettes som eget arbeidslag. Vedtektenes punkt om ankerdram utgår, det omfattes av punktet om arbeid for å fremme sikkerhet.

6. Valg.

Valget resulterte i følgende styresammensetning i 2003:

Leder	Kristian Fossum
Nestleder	Kai Askildsen
Sekretær	Peter Rutherford
Kasserer	Bjørn Fiksdal
Leder husstyret	Kjell Arne Mandelid

Øvrige valg:

Revisor Erling Solhaug. Vararevisor oppnevnes av styret.

Valgkomite Astrid Bjønnes, Cato Arveschoug, Thor Sunde. Varamedlem Ottar Trones.

Thor Sunde
referent

ORGANISASJONSSTRUKTUR 2003

STYRET:

ARBEIDSUTVALG Leder, nestleder, kasserer, sekretær og leder for husstyret
STYREREPRERANTER En representant fra hvert arbeidslag

ARBEIDSLAG:

HUSSTYRET	VERKSTED-LAGET	INFO.-LAGET	FARTØY OG KULTUR-	NORDRE SKUR OG BALLAST	SEILAS- OG HAVNELAGET	MODELLBÅT-BYGGELAGET
------------------	-----------------------	--------------------	--------------------------	-------------------------------	------------------------------	-----------------------------

:

ARBEIDSOMRÅDER:

Byggevirk-somhet og Vedlikehold av Huvikslippen kyst-kultursenter	Drift av verksted, slipp, smie, motor-samling og dokumentasjon-samling	Utgivelse av "Kystvakt" Ha ansvar for intern og ekstern informasjons-tjeneste.	Kystkultur-arbeid. Drift av lagets båter, drift av båtbyggeri. Drive kystleds-prosjektet. Samarbeide med "Interesse-gruppa for Gokstad-holmen"	Drift av kystlagets egen sang- og musikk-Gruppe	Organisere alt rundt brygger. Arrangere kyst-lagsturene Organisere "Fra krok til gane"	Organisere mo-dellbåt-bygging
---	--	--	--	---	---	-------------------------------

Modellbåtbyggergruppa er blitt eget arbeidslag i Gokstad Kystlag med navnet Modellbåtlaget.

Vi har holdt på i noe over ett år, og det siste året har vi holdt til i 2. etg. i Nordre Skur.

Lokalet er i dag omtrent ferdig for utleie, derfor har vi for tiden ingen reell plass, og vi gleder oss til Søndre Skur blir ferdig.

Modellbåtlaget (jeg tror jeg drister meg til å bruke navnet) har 16 medlemmer som alle har vært innom på ett eller annet tidspunkt på våre onsdagsmøter. For tiden holder vi på med ett fellesprosjekt- en modell av TITANIA. Alle kan bygge det de måtte ønske, men vi kommer alltid til å ha et fellesprosjekt tuftet på historie og kultur fra distriktet. Og det mangler ikke på utfordringer. Det finnes et uttall av tegninger, både fra gammel og nyere tid.

Hva er det så som får godt voksne folk til bygge båtmodeller?

Er det interessen for kultur og historie, er det drømmen om å være kaptein på egen skute, er det utfordringen i tålmodighet og nøyaktighet, respekten for vår kulturarv eller

rett og slett barnet i oss.

Egentlig er det vel litt av alt dette. Modellbåtbygging spenner over et stort område – helt fra de enkleste byggesettene, via radiostyrte båter til spantebygde modeller fra originaltegninger, og uansett hvilket nivå man befinner seg på, er dette en hobby som engasjerer og gleder.

I en rekke artikler fremover skal vi belyse de ulike byggemetodene, og vi startet med byggesettene. Svært mange av oss har på ett eller annet tidspunkt vært borte i et byggesett i en eller annen form. Her finnes alt fra enkle plastsett til meget avanserte med detaljert byggebeskrivelse og oversiktelige tegninger. Felles for disse er at alle delene følger med, enten helt ferdig laget, eller som råmateriale som skal spikkes, pusses og males.

Når det gjelder byggesett i tre, fin-

Dag Østby Pedersen

nes det en rekke merker. Billing Boats, Constructo, Amati og Sergal er de mest kjente og relativt lett å få tak i. Alle har byggesett i flere pris-klasser, og jo dyrere desto mer detaljert. Sergal har blant annet byggesett til godt over kr. 10.000,-. Alle delene finnes mer eller mindre ferdige i settene. Skrogformen bygges opp av ferdigproduserte "helspanter" i finér, og det er relativt enkelt å få til riktig form, men dette er altså ikke et rent spantebygg.

De fleste byggesettene leveres med løse materialer til planking av skrog og dekk og det er ikke alltid materialene er i riktig skala i forhold til originalen. Flere byggesett har også "nødløsninger" på en rekke detaljer på dekk og i rigg, men det ferdige resultatet fremstår allikevel som meget bra. Jeg kjenner flere modellbyggere som virkelig studerer originalen og tilpasser nye materialer for å kunne bygge en helt nøyaktig kopi.

Skulle du være så uheldig å ødelegge noe av listverket som følger med, kan du få kjøpt mer hos de fleste modellbutikker. Her finner du også andre båtdetaljer som blokker, jomfruer, øyer og annet.

Alle byggesett leveres med gode detaljtegninger og byggebeskrivelse på engelsk så her er det bare å sette i gang. Med enkelt håndverktøy og en god porsjon tålmodighet bør du kunne vise frem resultatet om noen år..

Det er ikke helt uten grunn jeg sier dette. Har du ikke tålmodighet tror jeg heller ikke du har denne hobbyen. Ett av mine prosjekt "HMS VICTORY" har jeg holdt på med i

Modellbåtlaget viser frem sine arbeider.

over 20 år.

Ikke hver dag selvfølgelig, noen år har den vært i opplag. Den har 96 lukeporter som hver består av 12 deler foruten hengsler og tauverk til montering. Sånt tar tid – heldigvis. Dessverre er det mange som gir opp underveis fordi det krever tid og jeg tror det står mange uferdige modeller rundt omkring. Dersom du kjenner til noen, tar vi gjerne over prosjektet i modellbåtlaget.

Billing Boats har også ulike vanskelighetsgrader på sine modeller. Enkelte modeller leveres med skrog og andre detaljer i støpt plast. Dette krever stort sett ikke annet av deg enn sammensetting og resultatet kan i enkelte tilfeller bli fint å se på. Slike byggesett er som regel greit å starte med dersom du lurere på denne hobbyen. Blir du "bitt" er det ingen vei tilbake. Neste byggesett er i tre og du får garantert mange hyggelige kvelder.

I de senere årene har det også kommet byggesett for barn. Enkle modeller, men ganske fine som et første innblikk i modellbåtbygging.

Av verktøy er det egentlig ikke mye man trenger i og med at byggesettene leveres med alle materialene. Allikevel bør du anskaffe en DREMEL eller lignende til pussing, sli-

ping og boring. Et slikt sett koster rundt kr. 1000,- og da får du med deg en rekke bor, freser og pusseutstyr. Siden kan du jo utvide med fresebord, borestativ og lignende. I tillegg trenger du en liten kniv med utskiftbare blader, en avbiter, liten hammer og ulike limtyper. Etter hvert vil du lage ditt eget verktøy og finne andre metoder for å gjøre tingene nettopp slik du vil. Når Modellbåtlaget får mer permanent lokale, vil slikt utstyr være tilgjengelig der. Her vil du også få gode råd i valg av type byggesett, spantebygg, material- og verktøybruk.

I Norge finnes det ikke tilgjengelig litteratur om modellbåtbygging. Jeg har ikke klart å spore opp noe. Imidlertid er det mulig å handle flere bøker via internett.

Besøk: <http://www.naturecoast.com/hobby/index.html> eller <http://scalemodel.net/>

Her finner du det meste. Ellers er vi å treffe på onsdagskveldene. Selv om vi drikker mer kaffe enn bygger modeller for tiden, snakker vi mye om det. Er det noe du lurere på, vil vise frem eller bare har lyst på en kopp kaffe, er du hjertelig velkommen.

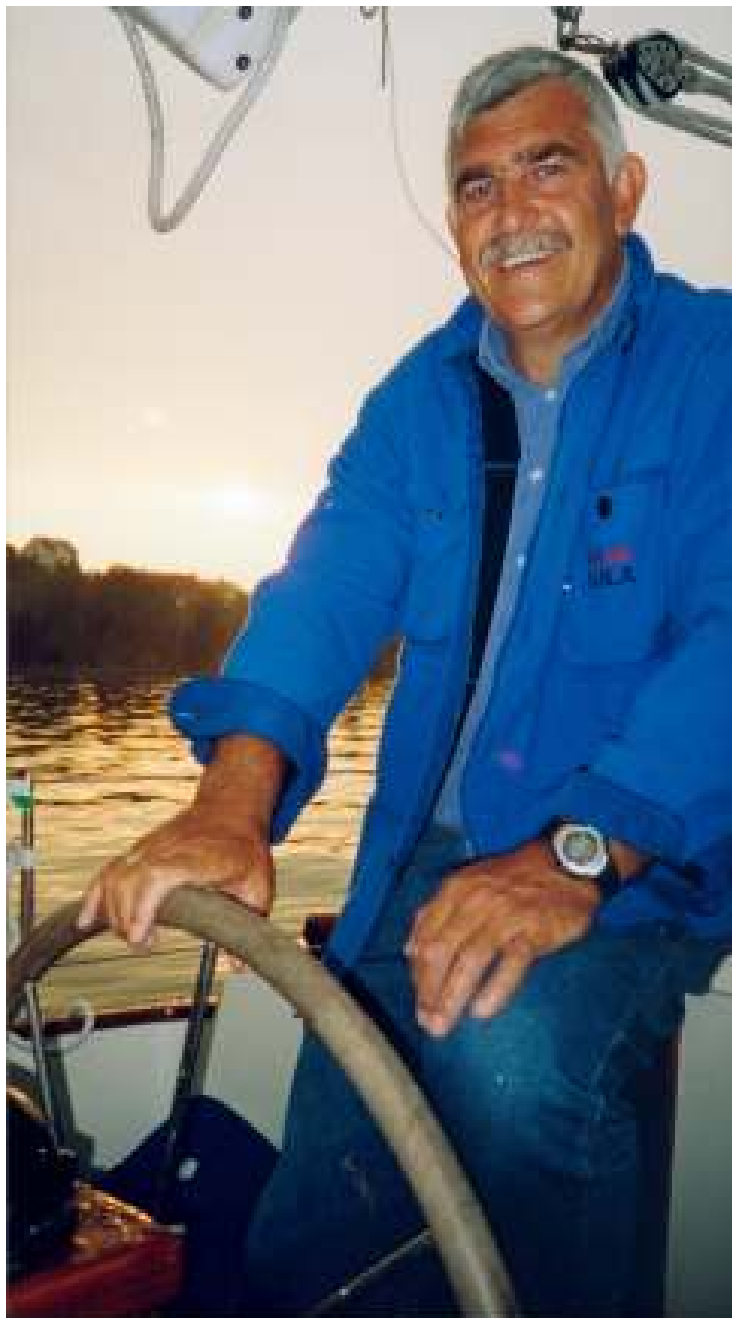
Månedens profil: Oscar Jørgensen

Vårt "offer" denne gang er ingen hvem som helst. Noen har allerede gitt ham tilnavnet OskarII. Han er nemlig leder for gruppa som skal dra i gang landsstevnet i Sandefjord i 2004!

Noen sier at vi er en gjeng med innflyttere i kystlaget. Oskar er rotekte sandefjordsgutt. Bestefar kom flyttende hit og kjøpte gård på Heimdal. Etter en karriere som politimann med gullknapper og uniform etablerte han renovasjon med hest og kjerre. Firmaet holder Oskar i hevd fortsatt, men han har byttet ut hesten med moderne pumpebiler. Firmaet er 85 år!

Skolegangen fikk han på Breili "college". Oppvekstmiljøet var kjempespennende med Kastet/Djupsund og Gokstadholmen som naboer. Alt som kunne flyte var i bruk, fra flatbåninger til flåter og isflak. I 3 klasse bygde han båt hos onkel. Han hadde møbelfabrikk (bygde likkister også) og båten ble en merkelig framtoning. Båten fikk et gammelt livbåtseil.

Oskar tok teknisk utdanning på Gøteborgteknikerens (maskin). Praksis fikk han blant annet i marinen da han var på MTB. Bortsett fra denne tiden har profilen vært knytta til byen hele livet. Det ble Framnæs i n o-

"Admiral" Oscar har grep om roret.

LANDSSTEVNET I SANDEFJORD 2004

**MYE SPENNENDE
SKAL SKJE I DAGENE
29 JULI – 1 AUGUST.**

Hva skal skje ?

Som kjent skal Gokstad kystlag arrangere Kystens landsstevne i 2004, et landsstevne som samtidig skal markere Forbundet Kystens 25 års jubileum. Programkomiteen med Cato Arveschoug, Stig T. Lunde og Ivar Otto Myhre har alt utarbeidet et foreløpig program for de 4 dagene. De har satset høyt og lagt opp til at dette stevnet skal bli både intimt og hyggelig for deltakerne, at Gokstad kystlag får eksponert sin egenart, at deltakerne skal få kunnskap om emner relatert til Sandefjord og ikke minst at forbundet skal få en verdig markering av sitt jubileum.

**Vikingtid – Hvalfangst – Båtbruk
= Utferd.**

Det blir lagt opp til at noen innslag skal foregå hver dag mens stevnet pågår. Det blir omvisning på vårt eget motormuseum med jevnlig oppstart av Rappen hver dag. Det samme gjelder guidet omvisning på

Ivar Otto Myhre

HB "Southern Actor" og hvalfangstmuseet. Sjørøvertokt for barna blir det også hver dag. Vi bør neppe fortelle medlemmene hvem vi skal spørre om å være vår lokale kaptein Sabeltann med egen sjørøverskute. Om morgenen blir det selvfølgelig flaggheis og fellesfrokost.

Før selve åpningen av stevnet blir det høytidelig gjenåpning av Framnæsfergen værdig foretatt av Fea Bolt på bysiden. Selv åpningssermonien blir noe av det mest spektakulære i forbundets historie. Åpningen skjer ved avfiring av kanonen på "Southern Actor" etterfulgt av konsert med "Nordre skur og ballast". Under denne konserten samler pårørende seg på kaien for å ta imot hvalfangerne som kommer med hvalbåt og transportbåt fra sydishavet. Havnedrosjene svermer rundt Framnes-kaia, grønne bananer blir langet i land, tollerne kommer om bord og etter hvert kommer guttane i land med skipssekkene til de ventende drosjene.

Deretter samles alle deltakerne som nå er ankommet med båt og bil til fiskesuppe og bli kjent samling.

Samlingen avsluttes med dans.

Fredagen vil stå i seminarenes tegn med flere parallelle arrangementer. Det ene vil ta for seg situasjonen til de store veteranfartøyene som etter hvert blir kvalt av offentlige pålegg og urimelige krav fra Skipskontrollen, jfr. kravet om redningsstrømpe på "Southern Actor" som har et fr ibord på 1/2 m. På det andre seminarret går man til den annen yterlighet og tar opp bruk av småbåter til ikke motorisert friluftsliv og allemannsretten langs kysten. Som om ikke det var nok, så skal det denne dagen også bli plass til et foredrag om båtbygging med vekt på utviklingen av den klinkbygde trebåten i Norge. Se perspektivet: Fra vikingsskipet til Tenvik-båten.

På ettermiddagen inviteres det til to nye parallelle seminarer. Denne gang er temaet hvalfangst og dens historiske betydning for befolkningen på kysten av Norge. Det andre temaet er motorens inntog i fiskefartøyer og lystbåter. Dette temaet etterfølges, som naturlig er, av en motorbåtregatta etter samme mønster som vi har hatt på kystkulturdagene. Så sett i gang med å trimme snekka.

Kveldsarrangementet den dagen er ikke helt klart. Men har arbeides det

med å få til et NRK-sendt arrangement i anledning Forbundets 25 årsjubileum. Med andre ord et arrangement med kjente artister og høy kvalitet. Det blir selvfølgelig anledning til en svingom denne kvelden også. Det arbeides med et bestemt meget spesielt og populært orkester til musikken.

Nå har det alt skjedd så mye at du vel tror at nå skal det trappes ned. Å, nei da, det er nå det starter. Lørdagen blir en stor dag fra morgen til kveld. Det er da den store mønstringen av den norske båten skal finne sted. Det tas sikte på å få en båttype fra hver del av landet med i en defilering på havna der disse båtene presenteres samlet. Her tas det sikte på kvalitet og ikke kvantitet. Like etterpå braker det løs med seilregatta for ro- og seilsjekter samt skøyter. Her kan vi endelig få testet Tenvik-båten vår mot andre tilsvarende båter. Når alle har kommet vel i land går den tradisjonelle jollestafetten av stabelen, en uhøytidelig og litt rampete stafett med små joller.

Ut over ettermiddagen blir det "åpent skip" der alle får anledning til å komme om bord i nettopp den båten vi ikke fikk sett på landsstevnet i fjor eller som ser veldig inter-

essant ut med den spennende løsningen på storseilfallet, kjøyplasseringen eller bysseinnredningen.

Det blir litt lærdom å hente på lørdag også. Nå er det vårt lokale Gokstad-funn som skal under lupen. Foredragsholderne skal konsentrere seg om å sette funnet inn i en spennende sammenheng med den norske selvstendighetsstriden med Sverige som raste den gangen skipet ble funnet i 1880, og som ledet fram til 1905. Som kjent ble funnet grepet begjærlig av de som ønsket å markere Norge som en selvstendig nasjon med en gammel og ærerik kultur. I tillegg blir det en presentasjon av de øvrige vikingskipene som er funnet i det såkalte Folden.

Lørdagen blir avsluttet med stil og jubileumsmiddag for Forbundet Kysten. Her vil det i tillegg til markeringen av jubileet bli premieutdeling for alle arrangementene som har pågått herunder en rekke priser som vanligvis deles ut på landsstevnet. Og så var det dans, denne gangen med storband-musikk.

Søndag blir dagen for oppbrudd, men det blir tid til en presentasjon av Atlantic Challenge etterfulgt av en roregatta for tradisjonelle robå-

ter. Dette arrangementet skal fokusere på den nye miljøvennlige turismen med ro- og seilbåter. Det blir tid til et strandhogg på turen med litt mat, og roingen skal skje i turtempo med idealtid.

Etter den offisielle stevneavslutningen vil det så bli arrangert en sammenkomst for de medlemmene som har vært med på arrangementet.

Medlemmenes rolle.

Det er viktig å presisere at de mange medlemmene som er nødvendig som funksjonærer og sjauere i dagene før og etter stevnet må synes at det å arrangere et slikt stevne er nettopp det det er, nemlig gøy. Det skal være en glede for kystlagets medlemmer å presentere "Slippen" vår og byen vår i disse dagene. I tillegg får det enkelte medlem anledning til å bli kjent med mange like-sinnede fra andre steder. Den kunnskapen om kystkultur som blir presentert på et slikt stevne er heller ikke å forakte.

Så kjære medlem – sett av denne uken i år 2004 til Kystens Landsstevne i Sandefjord. Det vil bli et minne for livet som du ikke vil angre på at du tok del i.

Medlemsmøte og torskeaften 14.mars

Det har vært et savn blant medlemmene at disse medlemsmøtene som arbeidslagene tidligere sto for har uteblitt i hvertfall det siste året. Slike møter binder medlemsmassen sammen og er kjærkomne for medlemmer som ikke direkte er knyttet opp mot konkrete oppgaver og aktiviteter på "Slippen".

Etter at det ble rettet et ønske til styret om å ta denne medlemsaktiviteten opp igjen, ble arbeidslagene oppfordret til å ta ansvaret for å fylle året med disse møtene.

Det nyetablerte Seilas- og Havnlaget var først ut og vi kan nå se tilbake på årets første medlemsmøte/torskeaften som gikk av stabelen fredag 14.mars.

Dessverre var vi ikke i stand til å nå ut til alle medlemmene, men det ble distribuert ca. 70 invitasjoner pr. E-post og det ble annonsert ved oppslag på "Slippen" 14 dager før arrangementet. Fredag formiddag var det påmeldt 39 deltakere og dette må sies å være god oppslutning. Hans Ivar Hansen tok jobb og ansvar med å bestille og klargjøre alle råvarer og sørget også for å bringe dette til "Slippen" hvor Ottar Trønes tok i mot det hele og satte folk i

Knut Kilde

arbeid med tilberedning og dekking av bord og pynting. Leder for Seilas- og Havnlaget Bjørn Rishovd åpnet møtet og orienterte om planene for laget og ga så ordet videre til Kystlagets leder Kristian Fossum som redegjorde for de siste ukers utvikling rundt Kystverkets arbeid med å leie ut Svenner fyr til nye drivere.

Et særdeles velsmakende måltid med kokt torsk, rogn og lever ble så fortært i våre kjære lokaler. Steiningen var god og praten gikk livlig. Flere kunne ikke dy seg, slo på glasset og lirte av seg gode historier. Vår kjære chief Kjell Mathisen var ikke dårligere og underholdt med flere viser fra det såkalte "Replikkteateret" fra Horte n på midten av tredve-tallet. Taffelet ble avsluttet ved at innbudt gjest Bjørnar Christiansen takket for maten. Etter maten viste Geir Sanne en film om Kap Horn-seilas med seilskute fra tredve-tallet, spektakulær originalfilming om bord i storm og stille.

Etter dette ble det servert kaffe og kaker og praten gikk livlig inntil det hele løste seg opp rett over midnatt. Det rettes en stor takk til alle som bidro med sin innsats rundt dette arrangementet.

Informasjon fra Seilas- og havnelaget

Seilas- og havnelaget vil kommende sesong prøve å få i gang en større grad av båtbruk og fellesskap. Tenvikbåten kan for eksempel brukes en god del mer enn tilfelle var forrige sesong. Båter med å uten seil finnes det mange av nede på Slippen.

Vi tar sikte på å få i gang **seilaser på tirsdager**. Det vil bli gode muligheter til å komme på vannet sammen med flere.

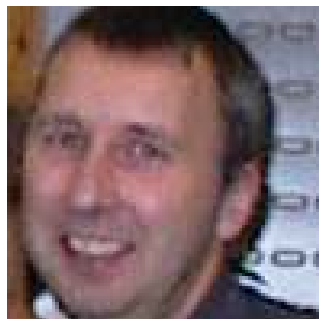
- ❖ Du kan delta som skipper på egen båt
- ❖ Du kan delta som mannskap
- ❖ Du kan delta som passasjer
- ❖ Du kan med andre ord delta akkurat på den måten du ønsker

Nærmere opplysninger kan du få ved å ta kontakt med Seilas- og havnelaget.

BLI MED!

Vestfold Fylkeskystlag har 'fått' Svenner

Som de fleste av dere nå kanskje har fått med dere så er Gokstad Kystlag en del av dette samarbeidet. Jeg skal her redegjøre litt om hvordan dette har gått til. Mange av oss har lange tradisjoner i forhold til Svenner og dette med fyr. Det har som kjent i mange år, blitt pratet

**Helge
Slettingdalen**

om alternativ bruk av Svenner i lokalmiljøet. Kystverket sendte for en tid tilbake ut prospektet "Svenner". Denne rapporten som Kystverket har utarbeidet angående fremtidig bruk av Svenner avklarer mange spørsmål med tanke på et leieforhold.

Rapporten gjorde det enklere å vurdere de mulighetene, utfordringene og kravene som stilles til en leietaker.

Fylkeskystlaget med samarbeidspartnere ser på Fyret og fyrstasjonen som lokalt, regionalt og nasjonalt viktig. Derfor var det naturlig

for oss å satse mye tid og ressurser ved å gå inne å leie Svenner. Det er på mange måter en litt uvirkelig drøm som kan gå i oppfyllelse.

Hvem stod bak søknaden?

Fylkeskystlaget i Vestfold er fylkesleddet av kystlagene i Vestfold. Følgende lokale kystlag vil være med i samarbeidet om drift og aktiviteter på Svenner:

- Gokstad kystlag
- Fredriksvern kystlag
- Tjøme kystlag
- Kystlaget Loggen

I tillegg til kystlagene vil følgende organisasjoner være med i samarbeidet:

- Frihtjofs Venner
- Husflidslaget

Foto: Knut Kilde:

Befaring på Svenner fyr

Fortidsminneforningen
Vi har også en lang rekke andre samarbeidspartnere som skal gå sammen om dette.

Visjon for Svenner

Det er enighet blant de samarbeidende organisasjonene om hvilke verdier vi vil at driften og aktivitetene på Svenner skal bygge på. Disse verdiene er sammenfattet i denne visjon: **’Svenner til kulturen, naturen og allmennhetens beste.’**

Hva vil vi, og hva må vi gjøre med Svenner.

Vi forplikter oss til å drive et kontinuerlig vedlikehold av bygningsmassen i henhold til fredningsbe-

stemmelsene. Bygningene er pr. dato i forholdsvis god stand. Fyrstasjonen og området rundt skal bære preg av at det er åpent for alle. Driften og hele konseptet skal gjøre at folk føler seg velkommen. I samarbeid med rette myndigheter sørge for at belastningene på kulturminner og naturen ikke blir for stor. Formidling av kulturhistorien rundt Svenner og kystkultur for øvrig vil være en viktig del av driften. Kystled skal være en sentral del av Svenner. Svenner skal være et "fyrtårn" for kystleden i Oslofjordregionen. Vi kan bruke Svenner hele året.

Organisering av driften

Fylkeskystlaget blir den juridiske enheten som har det overordnende ansvaret som leietaker ovenfor kystverket. Det vil bli laget en egen Svenner avdelingen under styret i fylkeskystlaget. Denne avdelingen vil ha et eget styre som kan bestå av personer fra alle de lokale organisasjonene i samarbeidet.

Svenner avdelingens styre vil for hvert år lage en årsplan for drift/vedlikehold av bygningsmassen og for aktiviteter.

Det vil bli satt ned en egen undergruppe som får ansvaret for drift/vedlikehold av bygningsmassen.

Denne gruppen vil organisere og gjennomføre det vedlikeholdet som er nødvendig i henhold til oppsatte planer.

I sommerhalvåret vil det være en vertsfamilie/vert som bor på Svenner hele tiden. Disse/denne vil ha ansvaret for den daglige driften av stedet. Å ta imot folk som kommer vil være den viktigste oppgaven. Hvis noen av dere kjenner driftskonseptet på Grønningen Fyr ved Kristiansand om sommeren så er det muligens slik vi også skal få det til..

Vi vil samarbeide med Kystled Vestfold og den nasjonale gruppen for kystled. Dette innebærer et samarbeid med Forbundet kysten sentralt, Friluftrådenes landsforbund, Den norske turistforening, Oslofjordens friluftsråd, Forum for Natur og friluftsliv i Vestfold og Destinasjon Vestfold A/S. I tillegg vil vi samarbeide tett med Turistkontoret i Larvik. Gjennom samarbeid med disse organisasjonene vil Svenner bli markedsført både som kystleddestinasjon og de øvrige aktivitetene vi legger opp til.

Arrangementer

For oss er det viktig at det er "liv" på Svenner. Dette "livet" skal være tilpasset Svenner slik at det ikke

blir for stor belastning på kulturminner eller naturen. Aktivitetene skal bygge på de kvalitetene som steder har. Foreløpig ser vi for oss følgende aktiviteter:

- Mindre konserter
- Kurs innenfor kystkulturelle og maritime tema.
- Mindre konferanser med tema tilpasset Svenner.
- Omvisninger og historier med tidligere beboere på Fyrstasjonen. "Sonjas Dag"
- Undervisningsopplegg tilpasset barn og unge/skoleklasser
- En uke i året med husflidskultur.
- Minimum et arrangement spesielt tilrettelagt for funksjonshemmede i året.
- Vestfold festspillene.
- Felles middager à la DNT.

Museum/formidling av Svenners historie

Vi har stor tro på museums virksomhet på Svenner. Dette i samarbeid med/som en del av Larvik museene. Foreløpige tanker går på at et av husene eller deler av et hus kan brukes til en fast utstilling, som bl. a skal inneholde fyrets historie. I tillegg vil vi fokuserer på Svenners historie før det ble fyr. Svenner var det første stedet i Norge der det ble innført et samarbeid på losing av

fartøy. I dialogen vi har hatt med Larvik museumene ser de for seg muligheten for litt utradisjonelle formidlingsmetoder. For eksempel lysbilde fremvisning på svabergene. Dette samarbeidet ser vi på som spennende.

Fysisk tilrettelegging og investeringer

For å kunne drive den virksomheten vi ønsker er det få nye tilrettelegginger som må gjøres. Det som i første omgang kan være nødvendig tiltak er:

- Nye toaletter
- Oppgradere ett kjøkken
- Bryggekapasiteten

Eventuelle andre investeringer og andre større tilrettelegginger vil vi se på etter hvert som vi får erfaringer med driften.

Hva skjer i nærmeste fremtid?

Det videre løpet blir at vi må involvere samarbeidspartnerne til et fellesmøte, hvor vi legger opp forutsetningene for samarbeidet, forpliktelser og kartlegger faktisk deltakelse disse måtte kunne stille med både praktisk og organisatorisk.

Vi må få oversikt over hva som må gjøres og ikke minst hvordan.

Jeg håper at dette har gitt dere alle en større forståelse og at denne informasjonen kan bidra til at interessen og aktiviteten rundt Svenner

blir stor.

Vi skal selvfølgelig ikke glemme landstevnet i 2004 men mitt ønske er at Svenner kan bli et samlingspunkt for oss som er opptatt av kystkultur. Svenner vil bli et møte-
sted for de som ferdes på sjøen og dette kan jo også være en stor mulighet til å utvide bekjentskapskretsen og revitalisere Vestfold Fylkeskystlag.

Husk filosofien som vår søknad er tuftet på om at Svenner skal være et sted for alle.

Sandefjord, 13. mars 2003
Helge Slettingdalen

Ole Tjomsland – dieselpioneren fra Søgne

Del 1

Visste du at den første norskbygde dieselmotor for småbåter ble bygget i Søgne? Det er nok tilfelle, og det skjedde i 1931. Her er litt av historien om tjomslads dieselmotor og mannen bak den, Ole Tjomsland.

Per Angell-Hansen

Ole Tjomslands far, Karl Tjomsland som var fra Vigmostad, bygget bensin- og petroleumsmotorer. Produksjonen, som han drev sammen med P.Høyvold. Bedriften het Høyvolds verksted. Dette var i Kristiansand. Senere, i 1919, kom han til Høllene, hvor han bygde nytt verksted, omtrent på samme plassen som KMV plastbåtfabrikk senere ble bygget.

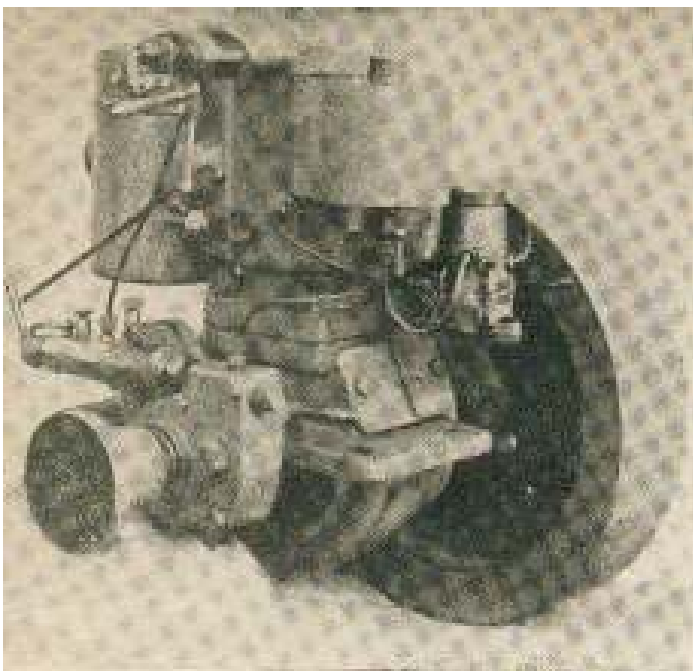
Her begynte produksjonen av Sangvikmotoren, en 4 takts parafin/bensinmotor på ca 3 Hk. Verkstedet brant senere ned, og ble ikke bygget opp igjen.

Ole Tjomsland, som var født i 1895, hadde nok sin lekeplass i farens verksted. Senere ble verkstedet også hans arbeidsplass, og da han var interessert i motorer og teknikk generelt, ble han senere en oppfinner av de skjeldne. Det ble også fortalt at han hadde et usedvanlig godt handlag. Skolegang ble det ikke mye av for Ole. Med Folkeskole og praksis hos sin far, fikk han hyre som maskinist på dispensasjon. Båten het

"Egerø", datidens største norske tankskip på 12.600 br.reg. tonn..

Om bord benyttet han sine frivakter til, på papiret, å konstruere en dieselmotor, en tilhørende dieselpumpe og innsprøytningsutstyr. Da han mønstret av i 1930, sa han til noen Søgnefolk, som han seilte sammen med, at han skulle hjem og lage en dieselmotor. De bare lo av ham, og mente nok at den aldri ville kunne komme til å gå. Men Ole var en mann av få ord og det han sa, gikk han inn for, og det ble gjort. Motoren gikk det forholdsvis greit med, men med dieselpumpen ble det en del eksperimentering med før han fikk et resultat han var fornøyd med.

Bilde på brevark fra Tjomslands Dieselmotorfabrikk (1947)

I 1932 konstruerte han en ny dieselpumpe med innebygget regulator. Det samme gjaldt det regulerbare dysetrykket. Dette innsprøytningsutstyret var helt ulikt andre, og han tok derfor patent på dette i 1933. Denne pumpen brukte han på senere motorer, og den virket som fartsregulator og innsprøytningspumpe.. Dieselpumpen ble fin, og den virket slik at en kunne koble ut propellen, og motoren fortsatte å gå med samme turtall uten belastning, og beholdt samme farten ved innkobling av propellen uansett hastighet.

Med innsprøytningsdysen var han ikke like heldig med prototypen, så han valgte isteden å benytte en dyse fra Bosch. Det var en toppdyse. Men også her gjorde han en genistrek. Han konstruerte en injektor med variabelt innsprøytningstrykk. Grunnen til dette var at motoren ved lavt turtall fikk "dieselbank". Ved å redusere innsprøytningstrykket, forsvant bankingen, og motoren gikk lunt og stille. Dette ble regulert automatisk med gasshendelen.

Som tidligere nevnt brant verkstedet til Karl Tjomsland ned, og det var i hans nye verksted, som var bygget på Solta, at Ole bygget sin første motor. Et lite, mørkt og trekkfult lokale. Det sies at det var

så kaldt i verkstedet om vinteren, at melken til nistematen måtte plasseres ved ovnen for at den ikke skulle fryse. I dette lokalet stod Ole å dreide deler til dieselpumpen i skinnnet av en 25 w lyspære som hang over dreiebenken. Med de krav til nøyaktighet en dieselpumpe har for å kunne virke, må han ha vært en dyktig kar som kunne klare dette med så dårlige arbeidsforhold.

I selve verkstedet, som var på ca. 40 m², fikk de først en stor dreiebank som de kaldte for "lokomotivet". Den hadde reimdrift fra taket, og ingen av/på bryter. Reimen måtte kastes på mens motoren gikk. Arbeidstilsynet var vel ikke tilstede den gangen. Senere kom det til flere dreiebenker, en søyleboremaskin og en shaping. Fra verksted gikk det dør til "sakristiet", som var støperiet.

Arbeidsdagen var lang. De begynte kl. 07.30 og arbeidet til 12.00. Da var det middag fram til kl. 13.00, og så var det å fortsette til kl. 16.00 med ny pause til kl. 17.00. Siste økt varte så til kl. 20.00, men ofte ble det arbeidet fram til kl. 24.00 og lenger, uten noen form for overtidsbetaling. Det var der ikke penger til.

Dette var i 1933, og ukelønnen var kr. 33,- - for de best betalte. Ole Tjomsland var ingen stor administ-

rator og økonom. Lite penger førte til at han ikke hadde penger til å betale alle full lønn hver uke, men alternativet for mange på denne tiden var å være arbeidsløs. Derfor arbeidet de hos Ole. En reparatør som reiste rundt til kunder som hadde problemer med sin motor, måtte selv ta reisen for egen kostnad. Ole hadde ikke penger til å betale slikt. Under krigen fikk han i oppdrag å lage nye ventiler til tyskerne. Dette arbeidet var han ikke så glad i, så derfor smidde han ventiler av armeringsjern. Noe dårligere materiale kjente han ikke til. Hvordan det gikk med ventilene, sier historien ikke noe, men Ole fikk ikke flere oppgaver fra tyskerne etter det vi kjenner til.

Det finnes flere historier om Ole og motorene hans. Motorene hadde høy kompresjon og kunne for eldre folk være tung og starte, selv motoren var lettstartet.. En vinterdag kom en eldre kar og spurte om Ole kunne se på motoren hans. Han gikk ned til båten, startet motoren, som gikk riktig fint. "Hva var det du hadde for et problem?" spurte Ole. "Den bare stoppa for meg"-svarte mannen. "Hva vil du gjøre når du nå kommer hjem igjen?" spør Ole. "Jeg stopper den aldri" var svaret.

Returadresse:
Gokstad kystlag
Framnesveien 5
3222 Sandefjord

B

KYSTVAKT

skal utkomme med
fire nummer pr. år

**Liker du å ferdes i maritime miljøer - i båt eller på land ?
Vil du være med på å bevare ressurser og miljø til nytte og glede
for deg selv og dine etterkommere?**

**Ta kontakt eller besøk oss en onsdagskveld:
Gokstad kystlag, Framnesveien 5, 3222 Sandefjord. 33 47 34 04.
Kontoret er bemannet mandag, onsdag og fredag kl. 10-14**

Leder i styret:	Kristian Fossum,	tlf. 33 46 79 71
Arbeidslagene:		
Kultur- og Fartøylaget:	Vigdis Myhre	tlf. 33 48 17 78
Verkstedlaget:	Per Angell-Hansen	tlf. 33 47 32 60
Infolaget:	Thor Sunde	tlf. 33 47 20 16
Nordre Skur og Ballast:	Svein Husa	tlf. 33 47 26 07
Husstyret:	Kjell Arne Mandelid	tlf. 33 47 23 08
Modellbåtlaget	Dag Østby Pedersen	tlf. 33 45 95 10
Seilas- og havnelaget	Bjørn Rishovd	tlf. 33 46 20 68

e-post: gokstad.kystlag@c2i.net

**Dugnadskveld hver onsdag
Kafé hver lørdag kl. 11-15
på Huvikslippen Kystkultursenter**

Kaffe og kaker

Benytt kaféen til en prat og litt hygge på lørdagen.

Ansvar for kaféen fordeles på arbeidslagene